

Spalio 20 d. 17 val. Panevėžio kraštotyros muziejaus 3 a. parodų salėje bus oficialiai atidaryta paroda „Juostų pynimo tradicija: žmonės ir spalvos“.

Atidarymo metu ne tik galėsite susipažinti su Panevėžio krašto juostų pynimo tradicijos pradininkų – Elenos Nainytės, Genovaitės Puodžiukaitienės – juostomis, pamatysite šių dienų pynėjų ir jų mokinių, puoselėjančių pynimo tradicijas, darbus, bet taip pat ir patys galėsite išbandyti, ką reiškia pinti margaspalves juostas.

Parodoje „Juostų pynimo tradicija: žmonės ir spalvos“ eksponuojamos seniausios aukštaitiškos juostos iš Lietuvos nacionalinio muziejaus ir Panevėžio kraštotyros muziejaus rinkinių bei šiandienos Aukštaitijos juostų pynėjų darbai.

Juostos, gausiausiai išlikusi senųjų audinių grupė, puošia lietuvių tautinius kostiumus, dažnai – ir kitus šventinius ar kasdieninius rūbus, teikiamos dovanų, naudojamos vestuvių, krikštynų, laidotuvių apeigose, kasdienėje buityje. Tik Aukštaitijai būdingos išskirtinės, senos kilmės pintinės juostos jau yra tapusios šio regiono reprezentaciniu ženklu.

Seniausi muziejuose esančių pintinių juostų iš vilnionių siūlų pavyzdžiai siekia XIX a. pabaigą, tačiau manoma, kad nesudėtingos jų gamybos technikos šaknys – dar prieš mūsų erą gyvavusiose Pamarių ir Narvos kultūrose.

Nors juostos pirmiausia skirtos sujuosti ir puošti drabužius, aksesuarus – sijonus, prijuostas, pasijonius, kojines, marškinius, galvos dangą, apavą, jomis rišami ir lauknešiai, krepšiai ar net vystyklai. Per vestuves aukštaitė nuotaka apdovanodavo juostomis vyro giminę ir, reikšdama pagarbą, aprišdavo jomis vartus, šulinį, padėdavo svarbiose namų vietose ir kt.

Aukštaitės juostas tebepina pirštais iš vilnionių siūlų (metmenu), kurių spalvos atitinka kitus vilnionių kostiumo audinius: žalios ir raudonos derinį papildo ir geltoni, tamsiai violetiniai, rožiniai, balti ar juodi tonai. Pagal pynimo techniką juostos skirstomos į dvynio (eglinis arba rombinis) ir milinio eglinio ar milinio kryžinio pynimo.

Šiandien su tautinio kostiumo atgimimu juostos vėl grįžo į madą. Kaip seniau, taip ir dabar pynimo tradicija perduodama iš kartos į kartą, dažniausiai moterų, tačiau į veiklą įsitraukia ir vyrai. Didelį būrį pynėjų meistrų jungia Lietuvos tautodailininkų sąjunga, prie išsaugojimo tyrimais, fiksavimu prisideda muziejininkai, etnologai, tekstilininkai, tautodailininkai.

